

οἰκίας τοῦ Ἀμαλφίου, καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅπου αὐτὸς μὲν ἀπέθανεν ἄδοξος κατόπιν, ἡ δὲ μνηστὴ τοῦ Σιατιλιῶν ἐνεκλείσθη εἰς μοναστήριον.

Ἡ δὲ Πουζολιανὴ κατέστρεψε τὸν μεστὸν θλίψεως καὶ πικρίας βίον αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ ἣν ὤφειλεν εἰς τὴν Μαρίαν Ἀρκου.

Ἀλλὰ σήμερον ἡ οἰκία αὕτη δὲν σώζεται πλέον, ἀγνοεῖται δὲ ποῦ ἀναπαύεται τὸ σῶμα τοῦ Μαζανιέλλου, ὅπερ ἤρθη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Καρμήλου.

Ἡ ἀπώλεια δ' αὕτη τοῦ σώματός του δὲν συνέτεινεν ὀλίγον εἰς τὰς δημῳδαίς παραδόσεις περὶ τῆς ἀναστάσεώς του.

Καὶ μόνον, πλησίον τοῦ Ἀμαλφίου, εὐρίσκει τις μαυσωλεῖόν τι πυραμιδοειδές, ὅπερ οἱ χωρικοὶ δεικνύουσιν εἰς τοὺς περιηγητάς ὡς τάφον δῆθεν τοῦ ἀλιέως ἡγεμόνος, ἀλλ' οὐδὲν ἀποδεικνύει τὴν αὐθεντικότητά τῆς ἰδέας τῶν.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Ἐκ τοῦ Γαλ. Π. Γ.

ΠΕΡΙ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

(Συνέχεια ἴδε φυλ. 56.)

Τὰς κόρας ἐνέδυσον ἐν Σπάρτῃ διὰ χιτῶνος βραχέως καὶ ἐλαφροῦ, δι' ἀμφίου κατερχομένου μέχρι τῶν σφυρῶν καὶ εἰς τὰς ἀσκήσεις αἵτινες ἐγίνοντο δι' ὅλης σχεδὸν τῆς ἡμέρας δι' ἐνδύματος ἐλαφροτάτου καὶ ἀχειριδῶτου, ὅπερ ἐξήρτων εἰς τοὺς ὤμους αὐτῶν μὲ περόνας καὶ διὰ ζώνης διὰ τὴν κρατὴ ὑψωμένον ὑπεράνω σχεδὸν τῶν γονάτων διὸ ὁ μὲν Εὐρυπιδὴς ἔλεγεν.

Οὐδ' ἂν εἰ βούλοιτό τις

Σῶφρον γένοιτο Σπαρτιάτιδων κόρη.

Αἱ ζῶν νεοῖσιν ἐξερημοῦσαι δόμους,

Γυμνοῖσι μνηοῖς καὶ πέπλοις ἀνειμένους

Δρόμους παλαίστρας τ' οὐκ ἀνασχετοὺς ἐμοὶ

Κοινὰς ἔχουσιν.

Ὁ δὲ Πολυδεύκης.

Ὁ δὲ σχιστὸς χιτῶν, περόναις κατὰ τοὺς ὤμους διηρτο· ἡ δὲ πόρπη κατὰ τὰ στέρνα ἐνήπτετο. Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ ὁ τῶν παρθένων οὕτω χιτῶνίσκος, οὗ παραλύσαντες ἄχρι τινὸς τὰς πτέρυγας ἐκ τῆς κάτω πίζης παρέφαινον τοὺς μηρούς καὶ διὰ τοῦτο φαινομηρίδος ὠνόμαζον.

Αἱ γυναῖκες τῆς Σπάρτης δὲν ἐδιδάσκοντο οὐδεμίαν σχεδὸν οἰκιακὴν τέχνην, καθότι ὁ Λυκοῦργος δὲν ἐνόμιζε τοῦτο ἴδιον ἐλευθέρων πολιτίδων, ἀλλ' ἔργον βάνουσον καὶ οὐτιδανόν, ὅθεν πᾶν ὅ, τι ἀπαιτεῖτο εἰς τὴν οἰκιακὴν αὐτῶν χρῆσιν καὶ τὴν καθαριότητα καὶ μάλιστα τὴν ἐνδυμασίαν κατε-

σκευαζέτο ἀπὸ τὰς δούλας αὐτῶν οἵτινες τὰ μάλιστα ὡς καὶ οἱ δούλοι ἐπέδιδον.

Εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς τελετὰς αἱ γυναῖκες ὡς καὶ οἱ ἄνδρες ἦσαν παραδεκτοί, ἐξηρῶντο δὲ μόνον δύο, ἐκείνη τοῦ Διονύσου εἰς Βρυσέας εἰς ἣν οἱ ἄνδρες δὲν ἠδύναντο νὰ παρουσιάζωνται, οὔτε νὰ μαυθάνωσι τὸ τί πράττουν εἰς αὐτὴν αἱ γυναῖκες ἢ τί ὑπάρχει ἐν τῷ ναῷ, καὶ ἐκείνη τοῦ Ἄρεως εἰς Λακωνίαν ἐν Γερόνθραις εἰς ἣν αἱ γυναῖκες ἦσαν ἀποβεβλημέναι ἀπὸ τὰς προσφερομένας εἰς τὸν θεὸν τοῦ πολέμου θυσίας· εἰς τὰς λοιπὰς δὲ ἑορτὰς καὶ πανηγύρεις παρουσιάζοντο καὶ ἤριζον μὲ τοὺς ἄνδρας διὰ τὸ βραβεῖον τοῦ δρόμου κτλ. Πολλοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν, καθήμεναι ἐπὶ ὀχημάτων ἤλαυνον εἰς τὴν κώμην τῆς Θεράπνης διὰ νὰ προσφέρωσι τὰς προσφοράς τῶν εἰς τὸν τάφον τοῦ Μενελάου καὶ τῆς Ἑλένης, εἰς τὴν ἑορτὴν δὲ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Καρνείου ἡγωνίζοντο μὲ τοὺς ἄνδρας διὰ τὰ πρωτεῖα τῆς φωνητικῆς καὶ ὀργανικῆς μουσικῆς καὶ πολλὰκις νικητρίαι διεκηρύχθησαν. Εἰς ἐκείνην τοῦ Ἰακίνθου παρουσιάζοντο κατὰστόλιστοι διὰ νὰ λάβωσι μέρος εἰς τοὺς λαμπροτάτους ἀγῶνας οἵτινες ἐνταῦθα ἐγίνοντο, καὶ διήρκουν τρεῖς συνεχεῖς ἡμέρας καθ' ἃς, τὴν μὲν πρώτην καὶ τὴν τρίτην περιστοῦσαν τὴν εἰκόνα τῆς θλίψεως διὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰακίνθου, ἡ δὲ δευτέρα ἦτον ἡμέρα εὐφρόσυνος. Κατὰ ταύτην ὅλοι οἱ πανηγυρισταὶ ἦσαν ἐκδοτοὶ εἰς τὴν χαρὰν καὶ συνευθύνουν μὲ τοὺς δούλους αὐτῶν. Πανταχόθεν ἐφαίνοντο χοροὶ νέων καὶ νεανίδων ἐνδεδυμένων ἀπλούστατα μὲν, ἀλλὰ κομψότατα, ἐξ ὧν ἄλλαι μὲν ἐπαιζον τὴν λύραν, ἄλλαι ἱπαινοῦσαν τὸν Ἰακίνθον μὲ ἀρχαῖα ἄσματα, παιζόντων τῶν αὐλῶν. Ἄλλαι ὠρχοῦντο καὶ ἄλλαι ἐπιπποὶ ἐπροσπάθουν νὰ κάμωσιν ἐπίδειξιν τῆς ἐμπειρίας τῶν εἰς τὸν ὠρισμένον δὲ τὰς ἱππλησίας τόπον. Πάνδημος λιτανεῖα ἠκολούθει τὰς εὐφροσύνας ταύτας διαχύσεις. Ἡ λιτανεῖα ἀπῆρχετο εἰς τὰς Ἀμυκλὰς ὁδηγουμένη ἀπὸ ἀρχηγὸν καλούμενον Θεωρῶν, ὅστις ἐπρόσφερε τὰς εὐχὰς τοῦ ἔθνους καὶ τὰς θυσίας τῶν παρεστηκότων εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἀφοῦ ἔφθανον εἰς τὸν ναὸν ἐτελείονον ὅλας τὰς προπαρασκευὰς πρὸς τὴν μεγαλοπρεπῆ θυσίαν καὶ εἴτα ἔχον οἶνον καὶ γάλα εἰς τὸ θυσιαστήριον, ὅπου ἦτο τὸ ἄγαλμα καὶ ὁ τάφος τοῦ Ἰακίνθου, ὡς σπονδῆν. Πέριξ τοῦ θυσιαστηρίου δ' ἐτάττοντο εἰκοσιν ἢ εἰκοσιπέντε νεανίαι καὶ ἄλλαι τόσαι νεάνιδες, ἵνα ψάλωσι παρουσίᾳ τῶν ἀρχόντων τῆς πολιτείας διάφορα θαυμάσια ἄσματα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἰακίνθου καὶ ποικίλους ὕμνους πρὸς δόξαν τοῦ Ἀπόλλωνος.

Πολλοὶ τῶν γυναικῶν τῆς Λακεδαιμόνος ἡγωνίζοντο καὶ εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας ἐν αἷς αἱ Ἀργιλεονίδες καὶ Κυνίσκα θυγάτηρ τοῦ Ἀρχιδάμου ἔλαβον πρῶται τὴν τιμὴν ν' ἀναγορευθῶσι νικητρίαι τοῦ ἄρματος καὶ νὰ τρέφωσιν ἵππους πρὸς ἱπποδρόμιον, πολλοὶ ἔδειξαν μεγάλα δείγ-

ματα γενναϊότητος, ἀταραξίας, ψυχῆς καὶ φρονήσεως ὡς αἱ Γυρτιαί, Τελευτία καὶ ἄλλαι καὶ μάλιστα ἡ Δαματρία, ἥτις ἐπειδὴ ὁ υἱὸς τῆς ἦτο δειλὸς καὶ ἀνάξιος ἑαυτῆς ἐφόνευσεν αὐτὸν καὶ ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ τὸ ἐξῆς ἐπιγράμμα.

Τὸν παραβάντα νόμους Δαμάτριον ἔκτανε μάτηρ
Ἀ Λακεδαιμονία τὸν Λακεδαιμόνιον.

Ὡς διηγείται δὲ ὁ Κλέαρχος, εἰς ἑορτὴν τινὰ αἱ γυναῖκες ἔλκουσαι τοὺς ἀγάμους παρὰ τὸν βωμὸν ἐράπιζον αὐτοὺς, ἵνα φεύγοντες τὴν ἐκ τοῦ πράγματος ὕβριν φιλοστοργῶσι τε καὶ ἐν ὥρᾳ ὑπανδρεύωνται.

Τοιαῦται ἦσαν αἱ θυγατέρες τῶν Σπαρτιατῶν αἰτινες ἅμα ἐφθάναν εἰς τὴν ἀπαιτούμενην ηλικίαν, οὐχὶ μικροτέρων τῶν δεκαῆξ ἑτῶν, ὑπανδρεύοντο ἐκάστη ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ὡς νυμφίον τῆς ἐξελέξατο ἢ ἄλλον ὁποιοιδήποτε ἤθελον οἱ γονεῖς τῆς, διὰ τελετῆς, καθ' ἣν ἡ νύμφη μετὰ τὸν γάμον παρελαμβάνετο ἀπὸ τῆν καλουμένην νυμφεύτριαν καὶ ὠδηγεῖτο, ἀφοῦ ἐνεδύετο μὲ ἱμάτιον ἀνδρικὸν καὶ ὑποδήματα ἔθετο εἰς τοὺς πόδας τῆς, εἰς στίβαν τινὰ μόνῃ ἄνευ φωτὸς ὅπου ἀπερχόμενος ὁ σύζυγος ἀφοῦ ἰδεῖν εἰς τὰ φιδίτια ἔλυσεν τὴν ζώνην αὐτῆς καὶ μετένευγεν αὐτὴν ἐπὶ τὴν κλινὴν συνδιατρίβων δὲ μετ' αὐτῆς οὐ χρόνον πολὺν ἀπῆρχετο κοσμίως, ὅπου εἴωθε πρότερον, συναναστρέφόμενος καὶ καθεύδων μετὰ τοὺς ἄλλους νέους, ἐπλησίαζε δὲ τὴν σύζυγόν του ὅτε ἤθελεν ἀλλὰ μὲ ἀισχύνην καὶ φόβον μήπως μᾶλλον τῶν ἐνδον τῆς οἰκίας τοῦ μέχρις ὅτου ἐγένεα τέκνον. Ὁ Ἑρμιππος ὁμοίως, ὡς λέγει ὁ Ἀθηναῖος, φησὶν « ὅτι ἐν Ἀλκεδαίμονι εἰς οἰκὴν τι σκοτεινὴν πᾶσαι συνεκλείοντο αἱ κόραι, συγκελισμέναι καὶ τῶν ἀγάμων νεανίσκων καὶ ἕκαστος ἡς ἐπελάβετο ταύτην ἀπῆγεν ἀπρικοῖν » μόνῃ δὲ προῖκα ἔφερον εἰς τοὺς σύζυγους αὐτῶν τὸν θησαυρὸν τῶν ἀρετῶν τῶν, τὰς ὁποίας ἀπέκτησαν ὑπὸ τὴν ἀγρυπνὸν φροντίδα τῶν γονέων καὶ τῶν ἀρχόντων τῆς πολιτείας. Μετὰ τὴν ὑπανδρείαν αὐτῶν ἐξήρχοντο τῆς οἰκίας κεκαλυμμένοι, ἔπαιον αἱ πλείστα τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων ἐν δημοσίῳ τόπῳ, ἀλλὰ τὰς ἐποίουν ἰδίως καὶ περιωρίζοντο εἰς ἀσκητικὸν βίον οἵκαδε τρώγουσαι εἰς ἰδιαίτερα πλέον συσσίτια κεχωρισμέναι ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, μὴ δυνάμεναι νὰ κοσμίζωνται, νὰ κωμῶσι ἢ χρυσοφορῶσι καὶ περιοριζόμεναι εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν ὠραίων αὐτῶν ἀρετῶν καὶ εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων αὐτῶν, ὡς τοῦτο ἐπραττον καὶ αἱ μήτρες αὐτῶν, εἰς τὸ ἐγκωμιάζειν δι' ὧδων τὴν ἀρετὴν καὶ τὸν βίον τῶν ἐκλελεγμένων ὡς βουλευτῶν ἐν τελευτῇ ἑτέρου, καὶ εἰς τὴν διαδήλωσιν ἐντὸς τῆς πόλεως τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως τῶν, ὅταν συνέβαινε, διὰ φωνῶν προδιδουσῶν τὴν κοινὴν δυστυχίαν καὶ διὰ κρουσμάτων ἀγγείων τινῶν χαλκίνων. Τοσαύτην δὲ σωφροσύνην εἶχον διὰ τῆς τοιαύτης ἀγωγῆς αἱ Σπαρτιάτισσαι καὶ οἱ Σπαρτιάται ὥστε ἐρωτηθεὶς ποτὲ Σπαρτιάτης τις, Γεράδος τοῦνομα παρὰ τινος ξένου, τί πάσχουσιν οἱ μοιχοὶ παρ' αὐ-

τοῖς εἶπεν « ὦ ξένε, οὐδεὶς γίνεταί μοιχὸς παρ' ἡμῖν » ἐκεῖνου δὲ ὑπολαβόντος « ἐάν δ' οὖν γένηται; » Ταῦρον, ἔφη ὁ Γεράδος, ἐκτίνει μέγαν, ὅς ὑπερκύβας τὸ Ταῦγετον ἀπὸ Εὐρώτα πίεται. Θάνατος δὲ ἐκείνου καὶ φήσαντος, πῶς δ' ἂν γένοιτο βοῦς τηλικούτος; « γελέσας ὁ Γεράδος, πῶς δ' ἂν, ἔφη, ἐν Σπάρτῃ μοιχὸς γένοιτο ».

Ὁ Λυκούργος ἐγνώρισεν ὅτι τὸ ἐπωφελέστερον ὄρων τὸ ὁποῖον δύναται ἡ γυνὴ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς, εἶναι ἡ παρθενικὴ ἀγίότης, ἡ γαμικὴ σωφροσύνη, διὰ τοῦτο οἱ ἐπιστάται τοῦ γυναικείου φύλου Ἀρμოსίνοι, οἱ ἑφοροὶ καὶ ὄλαι αἱ ἀρχαί, ἐπρόσσεχον οὕτω διὰ τὰς ἀρετὰς ταύτας τῶν γυναικῶν, ὥστε οὐδὲν ἐγκλημα εἰς Σπάρτῃ θεωρεῖτο στυγερώτερον τῆς πορνείας καὶ μοιχείας, καὶ ἐπὶ τετρακόσια ἔτη, καθ' ἃ οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου ἐβασίλευον ἀγνοοῖ καὶ ἄσπιλοι, οὐδεὶς ποτὲ ἡ οὐδεμία κατηγορήθη ὡς παραβάσα τὰ παρθενικὰ ἢ συζυγικά καθήκοντά τῆς. Ἡ Σπαρτιάτις ἐφαίνετο μὲν πρὶν ὑπανδρευθῆ δημοσίᾳ μετὰ πρόσωπον ἀσκεπὲς, διὰ νὰ γυμνάζεται καὶ διὰ νὰ ἀρέσῃ, μετὰ τὴν ὑπανδρείαν αὐτῆς ὁμοίως, ἐπειδὴ ἀμφοτέραι αἱ αἰτίαι αὗται ἐξέλειπον, καὶ ἐπειδὴ χρέος αὐτῆς ἦτο νὰ ᾔῃ ἀρεστὴ μόνον εἰς τὸν σύζυγον αὐτῆς, δὲν ἐξήρχετο τῆς οἰκίας ἢ σπανίως καὶ τότε κεκαλυμμένη, καὶ ἐπειδὴ μόνον ἀπὸ τὸν σύζυγόν τῆς ἔπρεπε νὰ γνωρίζηται δὲν ἐπετρέπετο εἰς τοὺς ἄλλους νὰ τὴν ἐπαινωσιν, ὅταν τὸ σοβαρὸν ἐκείνο κάλυμμα καὶ ἡ αἰδέσιμος ἐκείνη σιωπὴ ἄτινα ἐφαίνοντο εἰς τὰς γυναῖκας τῆς Λακεδαιμονίας ἦσαν ὑποχρεώσεις ἀποδιδόμεναι εἰς τὴν μεγαλοπρέπειαν αὐτῶν. Εἰς οὐδὲν τῆς Ἑλλάδος μέρους αἱ γυναῖκες ἔζων μᾶλλον ἀπαρτήρητοι καὶ ἐλεύθεραι ὡς εἰς Σπάρτῃν καὶ οὐδαμῶς ἡ ἐλευθερία αὕτη τῶν γυναικῶν ἐτιμᾶτο περισσώτερον. Ἡ ἰδέα μόνον τοῦ ν' ἀθετήσῃ ἡ γυνὴ τὰ πρὸς τὸν σύζυγον χρεὴ αὐτῆς καὶ τοῦ νὰ καλλωπισθῇ διὰ ν' ἀρέσῃ εἰς ἄλλους, ὡς εἴθισται δυστυχῶς σήμερον, θεωρεῖτο εἰς τὰς Σπαρτιάτιδας τὸ μεγαλύτερον ὄνειδος. Παρ' αὐταῖς θεωρεῖτο εὐγενοῦς ἀνατροφῆς ἴδιον τὸ νὰ ἔχωσι χαρακτῆρα θαρράλεον, τὸν ὁποῖον νὰ μεταχειρίζωνται ἐντέλως καὶ ὅστις ἀπέδειξε παρ' αὐταῖς, ὅτι ἦτο τὸ ἰσχυρώτερον ὄπλον αὐτῶν καθόσον δι' αὐτοῦ ἐξουσίαζον τοὺς συζύγους τῶν οἰτινες οἰκισθελῶς τὰς ἐσυμβουλεύοντο περὶ ὧν τῶν ἰδίων καὶ δημοσίων ὑποθέσεων καὶ πολλάκις ἀπεδείχθη ὅτι ἔδωσαν σωτηριώδεις συμβουλὰς καὶ ὅτι ἀπεδείχθησαν ἀνώτεραι τῆς γυναικείας ἀδυναμίας. Ξένη τις ἔλεγε ποτὲ εἰς τὴν Ποργῶν, σύζυγόν τοῦ βασιλέως Λεωνίδα « Μόνοι τῶν ἀνδρῶν ἀρχεῖτε ἱμέεις αἱ Λακωναί. Μόνοι γάρ, ἔφη ἡ Ποργῶ, τίκαμεν ἄνδρας ». Σπαρτιάτις τις ἔγραφεν εἰς τὸν υἱόν τῆς ὅστις ἐσωθήθη τοῦ θανάτου λειποτακτῆσας « Κακαὶ φῆμαι κατὰ σοῦ ἀναγγέλλονται, παῦσε αὐτὰς ἢ παῦσε τοῦ ζῆν. » Ἐνθ' Ἀθηναῖα τις εἰς ὁμοίαν περίστασιν ἔγραφεν « σὲ εὐχαριστῶ διότι ἐσωθῆς ὑπὲρ ἐμοῦ ». Ἡ Ἀργιλεονίς μήτηρ τοῦ Βρασίδα χροῦ-

σασα ὅτι οὐδένα ἡ Λακεδαιμόνων παρήγαγε στρατηγὸν ἀνώτερον τοῦ υἱοῦ τῆς, εἶπεν, ὁ υἱός μου ἦτο ναι· γενναῖος ἀνὴρ, ἀλλ' ἡ Σπάρτη ἔχει πολλοὺς ἄλλους ἀσυγκρίτως ἐκείνου βελτίονας. Μήτηρ τις ἀκούσασα ὅτι ὁ υἱός τῆς ἐθανατώθη εἰς τὴν μάχην, χωρὶς ν' ἀφήσῃ τὴν θέσιν του, εἶπεν, ἔπρεπε νὰ τὸν θάψωσι καὶ νὰ θέσωσιν εἰς τὴν τάξιν του ἀντ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφόν του. Ἀλλ' ἀκούσασα ὅτι οἱ πέντε υἱοὶ τῆς ἐθανατώθησαν εἰς τὴν μάχην, ἀπεκρίθη ἀταράχως, δὲν ἐρωτῶ τοῦτο, ἀλλ' ἡ πατρίς μου ἔχει τι νὰ φοβῆται; Ἀποῦ, δὲ ἔμαθον ὅτι θριαμβεύει — πολλὸ καλὰ, ἀπήντησε, με εὐχαρίστησιν ὑποφέρω καὶ ἐγὼ τῶν τέκνων μου τὸν θάνατον. Πολλὰ τῶν γυναικῶν τῆς Σπάρτης ἔτρεχον εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης διὰ νὰ ἰδῶσι τὰ πτώματα τῶν θανατωθέντων υἱῶν των, περιεργαζόμεναι μὲ ἀνήσυχον ὄμμα τὰς πληγὰς ὅσας ἐδέχθησαν καὶ ἂν μὲν τὰς εὐρίσκον ἐντίμους ἐπέστρεφον εἰς τὴν πόλιν με ὑπερφάνειαν, διότι γενναίως ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ των, ἂν δὲ ἀτίμους κατεκλείοντο ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας εἰς τὰς οἰκίας τῶν κλαίουσαι διὰ τὴν αἰσχύνην. Τοιαῦται ἦσαν αἱ γυναῖκες τῆς Σπάρτης, ἀλλὰ κατηγοροῦνται διότι εἰς αὐτὰς ὁ ἔρωσ τῆς πατρίδος ἦτο πάθος· τὸ ὅποιον κατεκρημνίζετο εἰς ἔργα παράδοξα διὸ ἀποκατέστησαν αὐτὰς πολλάκις θηριώδεις, ἀλαζονικὰς καὶ ματαίας.

Ὁ Πλάτων εἰς τοὺς νόμους αὐτοῦ μέμφεται τὸν Λυκούργον, διότι δὲν ὑπέβαλε καθ' ὅλα τὰς γυναῖκας εἰς τὴν αὐτὴν με τοὺς ἄνδρας κοινὴν ζωὴν καὶ δὲν ἤθελεν νὰ διδάξῃ αὐτὰς, ὡς τοὺς ἄνδρας, καθὼς ἔπραττον οἱ Σαυρομάται, τὴν τέχνην τοῦ νὰ πολεμῶσι καὶ ἀποδιώκωσι τὸν ἐχθρὸν, ὁ Λυκούργος ὁμῶς ὀρθῶς σκεψάμενος εἶδεν ὅτι οἱ βραχίονες τῶν Λακεδαιμονίων ἦσαν ἱκανοὶ νὰ ὑπερασπίσωσι τὴν πατρίδα των εἰς ἐπικείμενον τινὰ κίνδυνον, διότι ἡ ἀνατροφή ἦν ἐπρόκειτο ν' ἀπολαύσωσιν ἦτον ἰσχυρὰ εἰς τοῦτο, τὸ νὰ περιμένωσι δὲ τὴν σωτηρίαν αὐτῶν ἀπὸ τὰς γυναῖκας ἐθεώρει ἀνάξιον τοῦ ἀνδρός, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ ὑποβάλῃ πάντοτε τὰς παρθένους καὶ τὰς γυναῖκας εἰς τὰς αὐτὰς με τοὺς ἄνδρας γυμνάσεις χωρὶς ν' ἀπομακρύνῃ πᾶν τὸ ἐναντιούμενον εἰς τὰς σωματικὰς αὐτῶν ἀσκήσεις, διότι ἐγίνωσκε βεβαίως ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐζήτησε σκέπασμα τῆς γυμνότητος τοῦ ἀποῦ διεφθάρη, ὅπερ ἐπολλαπλασιάσθη ποικιλοτρόπως ἀναλόγως με τὴν αὐξήσιν των ἀναγκῶν καὶ τῶν ἐλαττωμάτων αὐτοῦ, ὅτι αἱ ὠραιότητες ὅσαι τὸν δελεάζουσιν ὑστεροῦνται πολλάκις τὰ ἐλατήρια αὐτῶν ὅσον καὶ καταφανέστερα γίνονται, αἱ δὲ θεωραὶ μολύνουσι τὰς ἡδὴ μεμολυσμένας ἐκ τῆς ἀμαρτίας ψυχὰς· ὅθεν ταῦτα προβλέψας ἐπεχειρίσθη ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ διατάξῃ τὴν ἰδίαν γυμνασίαν ἐκάστου τῶν φύλων καθόσον οἱ νέοι ἐγυμνάζοντο γυμνοὶ, ἡμίγυμνοι δὲ σχεδὸν αἱ νέαι, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ συστήσῃ διὰ τῶν νόμων αὐτοῦ τοιαύτην σύμπνοιαν ἀρετῶν εἰς ἀμφοτέρω τὰ γένη, ὥστε ἡ πόλις τοῦ ἐνὸς νὰ κατὰ-έλ-

λεται καὶ ἡ ἀδυναμία τοῦ ἑτέρου νὰ ἐλαττοῦται, διὸ οὐχὶ μόνον ἐπέταξε θανατηφόρον ποινὴν κατὰ τοῦ ἀτιμάζοντος τὴν γυναῖκα ἀλλ' ἠθέλησε νὰ ἐθίσῃ τὴν νεολαίαν τῆς Λακεδαιμόνος νὰ αἰσχύνηται καὶ αὐτὸ τὸ κακόν. Πῶς δὲ ἠδύνατο νὰ μὴ φέρῃ ὀλεθριώτατα ἀποτελέσματα εἰς τὴν σωφροσύνην καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ὑπαρξίν τῆς πολιτείας, ἐὰν ἡ αἰδώς, δὲν διατηρεῖτο καθ' ὅλους αὐτῆς τοῦ τύπου καὶ δὲν ἐσεβάζετο ἀπὸ ὅλους, ἀλλ' ἐγυμνόνοτο κατὰ ἐν μέρος τοῦ καλύμματος αὐτῆς, ὅπερ ἔπρεπε νὰ μὲν ἀδιαπέραστον ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ τῶν πολιτῶν; Ἡδύνατο τότε αἱ γυναῖκες τῆς Σπάρτης νὰ χαίρωσι τὴν μεγαλητέραν ὑπόληψιν διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ τὰς ἀρετὰς των, ἀἱ ἔχον μετὰ ὅλων τῶν ἐθνῶν τῆς ἀρχαιότητος, ἦτο δυνατόν τότε νὰ γεννηθῶσι μετὰ αὐτῶν αἱ θρυμᾶσαι ἐκείναι τῆς ἀταραξίας, τῆς φιλοπατρίας καὶ τῆς γενναϊότητος καὶ καρτερίας ἀρεταὶ αἵτινες τοσοῦτον θαυμάζονται πανταχοῦ; Πῶς ἤθελεν ὑπάρξει τὸ αἰτίημα ἐκείνο τοῦ ἐνθυσιαιστικοῦ ἔρωτος τὸ ὅποιον παρήξῃ τὴν εὐγενεστέραν ἁμιλλαν καὶ τὸ ὅποιον ἐθεωρεῖτο κατὰ βάθος μόνον περιπαθὲς μητρικὸν φίλτρον καὶ ζέουσα ἀδελφότης πρὸς ἀδελφὸν ἀγάπην, καὶ τὸ ὅποιον τόσον περισπουδάστω καὶ ὁ Πλάτων ἐνηγκαλίσθη εἰς τὴν οἰκοδόμησιν τῆς ἰδαμνικῆς αὐτοῦ πολιτείας; Ἄρα τοῦ θεοῦ Πλάτωνος ἡ κατηγορία, ἀμας συγχωρηθῇ νὰ εἰπῶμεν, εἶναι ἄδικος.

Τοιαύτην ἀνατροφήν διέταξεν ὁ Λυκούργος διὰ τοῦ Σπαρτιάτας ἧτις διετηρήθη πολλοὺς κατὰ συνέθειαν αἰῶνας, ἀλλ' εἴμαρτο φαίνεται εἰς τὰ ἔθνη ἀποῦ φθάνωσιν εἰς ὠρισμένον τινὰ ὑψώσεως βαθμὸν νὰ πίπτωσιν ἀνεπαισθήτως· ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν τῶν νόμων, διὰ τῶν ὁποίων ὑπερυψώθησαν, καὶ ἀκολουθῶς εἰς τὴν διαστροφήν αὐτῶν καὶ χαλάρωσιν καὶ μετ' ὀλίγον εἰς τὴν διαφθοράν καὶ τὴν δουλείαν, οὐχὶ διότι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπλάσθη διὰ νὰ εὐδαιμονῇ καὶ μεγαλύνεται, ἀλλὰ διότι, περικυκλούμενος ἀπὸ καταχρήσεις τῶν νόμων τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ θεραπεύσῃ ἢ περιστείλῃ ὡς ἐκ τῆς ἀδρανείας τῶν ἀρχόντων καὶ τῆς ἀβουλίας τῶν κοινωνικῶν συστημάτων, ἀναγκάζεται ἐκὼν ἄκων νὰ ὑποκύπτῃ εἰς τὴν εἰμαρμένην ἧτις διασημαίνει τὴν ὑψώσιν καὶ ταπεινώσιν αὐτοῦ, διὰ ν' ἀποδειχθῇ ὅτι ἀπὸ τοῦ ἀρχοντος τῶν πολιτικῶν προέρχεται ἡ εὐδαιμονία ἢ ἡ κακοδαιμονία εἰς τὴν γῆν. Ἀλλοίμονον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα! ὦ πόσα δεινὰ κατεδικάσθη νὰ ὑποφέρῃ τὰ ὁποῖα δὲν ἠδυνήθησαν οἱ τόσοι σοφοὶ ἄνδρες οἱ γεννηθέντες πανταχοῦ τῆς γῆς νὰ διασκεδάσωσι διότι δὲν εἰσηκούσθησαν ἢ σπινύως καὶ προσωρινῶς! Πέπρωται λοιπὸν εἰς μάτην νὰ ταυνώσιν οἱ νέοι ἀναγεννηταὶ τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλειότητος τὰς χορδὰς τῆς νοσητικῆς αὐτῶν μουσικῆς μέχρις αἰθέρος; Πρὸς τί λοιπὸν ἐδωρήσατο ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα καὶ τὴν φρόνησιν, διὰ νὰ σήπωνται εἰς τὴν ἀχρηστίαν ἢ νὰ φωτίζωσι τοὺς ἀνθρώπους; Διατί λοιπὸν ἡ

τοιαύτη σκοτοδίνη νὰ κυριεύη τὰς κοινωνίας ;
 Ἦσας τότε θέλομεν περιπατεῖ εἰς τὸ σκότος ἐνῷ φῶς
 λαμπρότατον φωτοβολεῖ περὶ τῶν διαθημάτων μας ;
 Μὴ δευλιάσετε, ὦ νέοι ἀναμορφωταὶ τῶν κοινωνι-
 ων, ἀπὸ τὴν ἀπιστίαν τῶν ὁπαδῶν σας, μὴν ἐ-
 πιρεασθῆτε ἀπὸ τὰς Κυβερνήσεις αἰτινες θέλουν
 νὰ πνίξωσι πᾶσαν ἀναφωσμένην πρόδοον καὶ δι-
 ἀρκειαν τῶν ἀληθῶν κοινωνιῶν, διὰ νὰ βασιλεύ-
 σωσι μὲ τὸ πυροβόλον καὶ τὴν σπάθην εἰς τὰς
 χεῖρας πρὸς τὸ τέλος τοῦ νὰ καταπνίξωσι τὴν ἐ-
 λευθερίαν τῶν λαῶν ! βράδισατε εἰς τὰ πόσῳ ὅσον
 δύνασθε, διότι πλησιάζει ὁ καιρὸς καθ' ὃν αἱ συμ-
 βουλαὶ σας θέλουν διατρανωθῆ μέχρς ἐξόδου οὐ-
 ρανοῦ καὶ θέλουν καταστήσει τὸν ἄνθρωπον ὁποῖος
 ἀνέκαθεν ἐπλάσθη.

Τὰ, τοιαύτας συμφορὰς, τὰ τοιαῦτα ἐμπόδια ἐ-
 πρόβλεψεν ὁ θεὸς τοῦ Λυκούργου νοῦς, διὰ τοῦτο
 καὶ ὤρκεισε τοὺς Λακεδαιμονίους νὰ μὴ ἐγγίξωσι
 τοὺς νόμους τοῦ μέχρι τῆς ἐπιστροφῆς του, ἥτις
 ποτὲ δὲν ἐγένετο, διότι ἀπέθανε μακρὰν τῆς πα-
 τρίδος τοῦ ἐθελουσίως, ἀλλὰ δύναται ὁ ἄνθρωπος
 νὰ προγνωρίσῃ τί συμβῇσεται αὐριοῦ κἂν καὶ οὐχί
 αἰώνιος ; καὶ ὅμως οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου, ὧς
 εὐχαριστήθη, ἐκασίλευσαν ὡς ἐνομοθετήθησαν πέντε
 σχεδὸν αἰῶνας ἐπὶ δεκατεσσάρων βασιλείων, ἀλλὰ
 δὲν ἠδυνήθη ἡ ὀρμητικὴ φορὰ τῶν πραγμάτων νὰ
 τοὺς κατακρατήσῃ ἐπὶ πλέον ὡς προϋτίθετο ὁ μέ-
 γας οὗτος νομοθέτης. Ὁ κατὰ Περσῶν πόλεμος ἔ-
 φερε καὶ εἰς Σπάρτην τὰς πρώτας αἰτίας τῆς ἀ-
 μελείας αὐτῶν, ὁ περιώνυμος Πελοποννησιακὸς, τὰς
 χαλαρότητας αὐτοῦ, ὁ τῶν Θηβαίων τὴν ἐξουδένη-
 σιν καὶ ὁ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν διαδόχων
 αὐτῶν τὴν παντελὴ διαφθοράν.

Πρῶτος ἠθέτησε τοὺς νόμους Ἄγις ὁ Ἀρχι-
 δάμου ὅστις ἐσυγχώρησε τὴν χρῆσιν τοῦ νομί-
 σματος εἰς Σπάρτην, εἴτα οἱ ἔφοροι ἔδοσαν ἕτε-
 ρον κατὸν παράδειγμα, διότι διὰ θεσπισμάτων,
 ὑπεχρέωσαν τοὺς πολίτας οὐχὶ μόνον νὰ προικί-
 ζωσι τὰς θυγατέρας αὐτῶν, ἐνῷ τοῦτο δὲν ἐσυγ-
 χωρεῖτο ἀπὸ τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου, ἀλλὰ
 καὶ νὰ μὴ δύνανται νὰ διαθέτῃσι τὴν περιουσίαν
 αὐτῶν, ὑπὲρ μόνων τῶν πρωτοτόκων, πρὸς δὲ
 οὔτε αἱ διάφοροι κληρονομίαι νὰ μένωσιν εἰς ἐνὸς
 χεῖρας, ἀλλ' εἰς ὅλους τοὺς φυσικοὺς κληρονόμους,
 οὕτω λοιπὸν αὐτοὶ διέβρῃξαν τὴν ἰσοσταθμίαν τῶν
 περιουσιῶν καὶ τὴν ἰσότητά. Πρὸς δὲ ἐνῷ αἱ Σπαρ-
 τιάτισσαι ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ φροντίζωσι διὰ τὰ τέ-
 κνα τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς κῦξανε τὴν ὑπόληψίν
 των καὶ νὰ περιφρονῶσι τοὺς καλλωπισμοὺς, ἐσυγ-
 χωρήθη εἰς αὐτὰς νὰ μεταχειρίζονται τοῦ χρυσοῦ
 καὶ τῶν στολισμῶν τὴν λαμπρότητα καὶ τῶν ἡ-
 δονῶν τὰ θέλγητρα, ἅτινα ἐγέννησαν τὴν ματαιό-
 τητά καὶ τὴν ἐπιλησμοσύνην τῶν ἔργων δι' ἃ
 προσδιωρίσθησαν, εἰς δὲ τοὺς ἄνδρας νὰ μεταβί-
 λωσι κατ' ἀρχὰς ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν διαίταν
 αὐτῶν, νὰ ἐνδύνωνται φορέματα πολυτιμότερα νὰ
 σκεπάζωνται μὲ καλύμματα ὅμοια μὲ ἐκεῖνα τῶν

ἐταιρῶν, διὸ καὶ ὁ ποιητὴς Ἀντιφάνης ἔλεγεν
 ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι δὲν εἶναι ἀνίκητοι πλέον, ἐ-
 πειδὴ τὰ καλύπτοντα τὴν κεφαλὴν αὐτῶν δίκτυα
 εἶναι βεβαμμένα πορφυρᾷ. Νὰ φροντίζωσι ν' ἀ-
 ποικτώσι κτήματα καὶ ἀργύριον τὰ ὁποῖα νὰ δια-
 θέτῃσι κατὰ τὰς ὁρεξεῖς αὐτῶν, νὰ καταζητῶσι
 θέσεις καὶ ἀξιώματα οὐχὶ μὲ τοῦ νόμου τὸ δι-
 καίωμα ἀλλὰ διὰ τῆς ραδιουργίας καὶ τῆς μα-
 χαίρας αὐτῶν νὰ ὑποσκελίζωσιν ὅσους ἠδύνοντο
 καὶ νὰ τοὺς καθιστῶσιν ὑποτελεῖς αὐτῶν, ἐνῷ πρό-
 τερον ἦσαν ὅμοιοι των, νὰ ἐξέρχωνται ὅταν ἤθελον
 ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας καὶ νὰ εἰσάγωσιν εἰς αὐτὴν οἴ-
 ους ἤθελον ἀκωλύτως νὰ δύνανται νὰ μὴ συγχάζωσιν
 εἰς τὰ φιδίτια εἰς τὰ ὁποῖα, ἰσχυρότων τῶν νό-
 μων, εἰς ἐξαιρετικὴν τινα περίπτωσιν μόνον ἐσυγ-
 χωρεῖτο ἡ ἔλλειψις, κατὰ Πλούταρχον ὁπότε θύ-
 σαι τις ἢ κυνηγῶν ὀφίσσει » ἀκολουθῶς ὁ Περσι-
 κὸς πόλεμος ἔβρ' ἔπε τοὺς Λακεδαιμονίους ἐντὸς
 τῶν λαῶν τῶν ὁποίων τὴν συναναστροφὴν ἀπη-
 γόρευσεν ὁ Λυκούργος καὶ μὲ τοὺς ὁποίους φιλιώ-
 θέντες, ἔμαθαν τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς διαφθορᾶς,
 ὅθεν τὰ ἤθη των ἀκαταπαύστως μετὰ τῶν ἄλλων
 πολιτειῶν τῆς Ἑλλάδος συμμιγνύμενα μετε-
 βάλλοντο ἀνεπαίσθητως σχεδόν, καθὼς τὰ καθα-
 Ͼά ὕδατα, ὅταν διέρχωνται διὰ μεμολυσμένων καὶ
 μεταδοτικῶν ἐλωδῶν τόπων οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν
 νενικημένοι ἀπὸ τὰ δῶρα ἐκείνων οὕς ἔπρεπε νὰ
 νικήσωσι, ἐδυσφύημον ἡμέραν παρ' ἡμέραν καὶ τὴν
 ἰδίαν καὶ τὴν τῆς πατρίδος εὐκλειαν.

Ἐκ τῶν Βασιλείων, εἰσῆλθεν ἐπὶ μᾶλλον τὴν δια-
 φθοράν ἐντὸς τῆς πόλεως ὁ Πausanias ὅστις ἐ-
 φόνευσε τὴν δυστυχῇ Κλεονικῇ τὴν σύζυγόν του,
 ὅστις ἐζήτησε νὰ καταλύσῃ τὴν ἐφορίαν, ὅστις κα-
 τεπλούτισε τὴν Λακεδαίμονα κλέπτων τῶν ἄλλων
 πόλεων τὰ πλοῦτη, ἐνῷ πρότερον ἦτο πτωχοτάτη
 συμφῶνως μὲ τοὺς νόμους τοῦ Λυκούργου, προ-
 βλίψαντος τὴν ἀποπομπὴν τοῦ πλούτου, ὡς δια-
 φθείροντος τοὺς λαοὺς, καὶ ὅστις κατεδικάσθη εἰς
 θάνατον ὡς δωρολήπτης τῶν Περσῶν, ὅθεν ἔκτοτε ὡς
 χειμάρρὸς ὀρμητικὸς προοδεύσασα ἐπὶ πλέον ἡ δια-
 φθορὰ κατέκλυσε τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς πολίτας οὗ-
 τως, ὥς ἐλησμονήθη ἡ ἀνατροφή περὶ ἧς τοσούτον ὁ
 Λυκούργος ἐφρόντισε, καθόσον ἡ διαφθορὰ εἰσῆλγετο
 καὶ μὲ τὸν στρατὸν καὶ πρὸ πάντων μὲ τοὺς βασιλεῖς
 καὶ στρατηγοὺς, οἵτινες ἔνεκεν ἀφ' ἐνὸς τῶν ὑψη-
 λῶν αὐτῶν βαθμῶν καὶ ἔνεκεν τῶν σχέσεων αὐτῶν
 καὶ τῆς δυνάμεως δὲν ἠδύναντο νὰ τιμωρηθῶσι, διότι
 εἴθισαν τοὺς πολίτας, πρὸς οὓς παρεχώρουν πολλὰς
 ὠφελείας, νὰ ἀδιαφοροῦν ἐὰν οἱ νεωτερισμοὶ διέ-
 φθειρον τὰ ἤθη, καὶ ἐὰν οἱ νόμοι ἐμηνεινίζοντο.
 Ἐκτοτε οἱ Λάκωνες ἐξώκειλον εἰς διαφόρων εἰδῶν
 τρυφὰς, παραμελῆσαντες ὀλοτελῶς τὰς γενικὰς
 τραπέζας καὶ δοθέντας εἰς τὰς κρεπτάλας καὶ τὰς
 ἀσωτίας, διὸ καὶ ὁ Φύλαρχος, ὡς λέγει ὁ Ἀθήναιος
 ἔλεγε « Λακεδαιμόνιοι εἰς μὲν τὰ φειδίτια οὐκ
 ἤρχοντο κατὰ τὸ πάτριον ἔθος ὅτε δὲ καὶ παρα-
 γένοιτο μικρὰ συμπεριενεχθεῖσι νόμου χάριν πα-
 ρεσκευάζετο καὶ ἄλλα αὐτοῖς, στρωμναὶ τε τοῖς

μεγέθεισιν οὕτως ἐξησκημέναι πολυτελῶς καὶ τῇ ποικιλίᾳ διαφόρως, ὥστε τῶν ξένων ἐνίους τῶν παραληφθέντων ὀκνεῖν τὸν ἀγκῶνα ἐπὶ τὰ προσκεφάλαια ἐρείδειν. Οἱ δὲ πρότερον ἐπὶ τοῦ κλιντηρίου φιλοῦ διακαρτεροῦντες τῆς κλίνης, παρ' ὅλην τὴν συνουσίαν, ὅτε τὸν ἀγκῶνα ἄπαξ ἐρείσειαν εἰς τὴν προειρημένην τρυφὴν ἤλθαν, ποτηρίων τ' ἐκθέσεις πολλῶν καὶ βρωμάτων πάντοδα πῶς πεποιημένων παραθέσεις, ἔτι δὲ μύρων ἐξηλλαγμένων, ὡς δ' οὕτως οἶνων καὶ τραγημάτων. Καὶ τούτων ἤρχον οἱ μικρὸν πρὸ Κλεομένους βασιλεύσαντες Ἀρεῦ· καὶ Ἀκρότατος αὐλικὴν ἐξουσίαν ζηλώσαντες· οὗ τοσοῦτον αὐτῆς ὑπερῆραν τινες τῶν ιδιωτῶν τῶν ἐν Σπάρτῃ γενομένων κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον τῇ πολυτελείᾳ τῇ καθ' αὐτοὺς, ὥστε δοκεῖν τὸν Ἀρέα καὶ τὸν Ἀκρότατον εὐτελεῖα πάντας ὑπερβέβληκεναι τοὺς ἀφελεστάτους τῶν πρότερον. » Κατεσθίοντες δὲ ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἄρχειν καὶ γνωρίζοντες τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν ἠναγκάζοντο πολλάκις νὰ προστρέχωσιν εἰς χαμερπεστάτας οὐτιδανότηας καὶ εἰς θηριώδεις ἀδικίας. Πρῶτοι ἔδοσαν τὸ παράδειγμα τῆς ἐξγορᾶς τῶν στρατηγῶν τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, πρῶτοι ἐζήτησαν τὴν ὑπεράσπισιν τῶν Περσῶν, τὸν βαρδάρου ἐκείνων εἰς οὗ διὰ τῆς εἰρήνης, τῶν Ἀνταλκίδου ἐπώλησαν τὴν εὐθυερίαν τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἑλλήνων ὑποκριταὶ εἰς τὸ πολίτευμα αὐτῶν κατασταθέντες, ἄπιστοι εἰς τὰς συνθήκας γενομένοι, μετεχειρίζοντο εἰς τὰς μάχας ἀντὶ τῆς ἀνδρίας τὴν δολιότητα, διὸ καὶ ὁ Εὐριπίδης λέγει.

« Ὡς πᾶσιν ἀνθρώποισιν ἔχθιστοι βροτοὶ
Σπάρτης ἔνοικοι, δόλια βουλευτήρια,
Ψευδῶν ἄνακτες, μηχανορῥάφοι κακῶν,
Ἐλικτὰ, κοῦδεν ὕγιε, ἀλλὰ πᾶν περίεξ
Φρονοῦντες ἀδίκως εὐτυχεῖ· ἂν Ἑλλάδα.

Αἱ γυναῖκες αὐτῶν αἵτινες τοὺς ὠδηγοῦσαν πρότερον εἰς τὴν δόξαν, ἐπεβουλεύοντο αὐτοὺς, συμμετέχουσαι μὲ αὐτοὺς τῆς ἀκορεσίας τοῦ κέρδους καὶ διὰ τῆς διαφθορᾶς τῆς ζωῆς των, ἠΐξανον τὴν γενικὴν ἀπώλειαν.

Μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον ἤρχισεν ὁ ὀλετῆρ ἐκεῖνος Πελοποννησιακός, ὅστις κατέστρεψε πᾶν ἔχνος ἀρετῆς καὶ χρηστότητος, διότι ἡ ματαιότης, ἡ κενοδοξία καὶ αἱ πορθήσεις, ἐπάχυνον τοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐδυσκολεύετο καὶ αὐτὸς ὁ ξένος νὰ γνωρίσῃ τοὺς πάλαι ἀρειμανίους Λακεδαιμονίους, ἐπειδὴ καὶ νέοι καὶ ἄνδρες ἐκυριεύοντο πλεόν ἀπὸ μόνον κομπαστικῆς ἀνδρίας, ἀπὸ ἀπιστίας καὶ δολιότητος καὶ ἐνῶ ἐφαίνοντο εἰσέτι ὅτι κατεφρόνουν τὸν θάνατον εἰς τὸ θυσιαστήριον τῆς Ἀρτέμιδος, ἔφρουγον ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ, ἢ ἂν ἠναγκάζοντο νὰ συνάπτωσι μάχην, τὴν ἐνίκων οὐχὶ διὰ τῆς ἀνδρίας τῶν ἀλλὰ διὰ πλεκτανῶν καὶ ἀναισχυντίας, ἃς μετεχειρίζοντο εἰς τὰς ἀνακωχὰς καὶ συνθήκας. Οἱ ἄρχηγοὶ αὐτῶν ὑπέπιπτον εἰς οὐτιδανότητας καὶ εἰς θηριώδεις ἀδικίας, ἐξηγόραζον τοὺς στρατη-

γούς τοῦ ἐχθροῦ διὰ λύτρων ἀσυγχωρήτων δταν ἐνίκων καὶ ἐζήτουν πρῶτοι ἐπονειδίστους συμμαχίας καὶ ἀνανδρὸν εἰρήνην. Ὁ δὲ μέγας αὐτῶν ἀρχηγός ὁ ἀλώτας τὰς Ἀθήνας Λύσανδρος ὅστις ἐπεχειρίσατο μετὰ τοῦ Ἀγησιλάου νὰ ὑψώσῃ τὴν Σπάρτην εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δυνάμεως, διὰ ν' ἄρχωσιν ὁ μὲν ὑπὲρ αὐτῆς, ὁ δὲ μετ' αὐτῆς, καὶ ὅστις ἐβασίλευτο εἰς δύο ἀρχάς, τὴν βίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν, τὰς ὁποίας ἀπέδειξε πολλάκις καὶ πρὸ πάντων εἰς διαφορὰν τινα μεταξὺ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων περὶ τῶν ὁροθεσιῶν τῆς Ἐπικρατείας, εἰς ἣν ἔδειξε τὸ ξιφός του ὡς ἀπαιτῶν τὰ ὅρια ὅπως ἡ Σπάρτη ἤθελε καὶ ὅστις εἶχε τὸ ἀξίωμα ν' ἀπατᾷ τοὺς παῖδας μὲ τοὺς ἀστραγάλους καὶ τοὺς ἀθρόπους μὲ ἐπιορκίας, ἅπερ θρασυδείλως παντοῦ μετεχειρίσθη καὶ ἔκαμε νὰ ρεύσῃσι παραλόγως χεῖμαρροι Ἑλληνικοῦ αἵματος, ἔπραξε τέρατα ἀπανθρώπιος. Αὐτὸς, ὅπου δὲν εἶχε τί νὰ φοβῆται, μετεχειρίζετο διαφόρους κακώσεις καὶ ἀδικίας, ὅπου δὲ ἐφοβείτο δολιότητας καὶ ὑποκρισίας καὶ εἰς τοὺς Σιτράπας τῆς Ἀσίας καὶ ὑποδούλωσιν, αὐτὸς τοῦ ὁποίου τὰ μέση ἦσαν ἀδυσώπητα, αἱ ἐκδικήσεις δειμαλέαι καὶ θηριώδεις, ὥστε εἰς παραφορὰν τινα ἐπρόσταξε νὰ κατασφάζωσιν ὀκτακοσίους Μιλησίους οἷτινες, στηριζόμενοι εἰς τὴν πίστιν τῶν ὀρκων του, ἔλαβον τὴν ἀνοησίαν νὰ ἐξέλθωσι τοῦ καταφυγίου αὐτῶν, αὐτὸς λέγω, ὁ Λύσανδρος ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης καὶ τοι θεωρούμενος ὡς ἡγεμὼν αὐτοδέσποτος τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅστις ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον τὸν φίλον του Ἀγησίλαον τὸν ὅποιον κατέτρεξεν ἀκολουθῶς, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐξαφανίσῃ ὡς ἀποθανῶν εἰς Βοιωτίαν, ἔφερεν εἰς Σπάρτην μὲ τιν τόσην του δόξαν καὶ τὸν λοιμὸν τῆς καταργήσεως τῶν νόμων τοῦ Λυκούργου καὶ ἐπειδὴ πολλοὺ γε καὶ δεῖ δὲν ἀνετράφη μὲ τὰ παλαιὰ ἔθιμα τῆς Σπάρτης καὶ ἐπειδὴ ἐγένετο ἐξ ἀρπαγῶν πλουσιώτατος καὶ κατώρθωσε νὰ καταργηθῶσιν ὅσοι ἐκ τῶν παλαιῶν περὶ ἀνατροφῆς νόμων ἔμενον ἄθικτοι, καὶ νὰ πλουτίσῃ τὸν λαὸν διὰ νὰ κρύψῃ τὰς ἀρπαγὰς του προσήνεγκεν ἐναντίον τοῦ νόμου λέγοντος. « Ἄβατον εἶναι χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ τὴν Σπάρτην. » μεγάλους θησαυροὺς εἰς Σπάρτην, καὶ μὲ αὐτοὺς πλείστην ἔτι διαφθοράν, καὶ νὰ μὲν σπινθῆρες τινες παλαιῶν πατριωτισμοῦ οἷτινες ἐνεφώλευον εἰς τινων ἀλθῶς πολιτῶν καρδίας, ἔκαμον αὐτοὺς νὰ ἐνθυμῶνται τὸν Λυκούργον, καὶ νὰ φριττώσιν εἰς τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ μεγίστου αὐτῶν, ὡς ἔλεγον, ἐχθροῦ τοῦ πλούτου καὶ πρὸς τὰς φωνὰς των ν' ἀναγκάσωσι τοὺς ἐφόρους νὰ ἐξυπνήσωσι καὶ νὰ προστάξωσι ν' ἀπομακρύνωσι διὰ παντός τὰ πλούσια ταῦτα πλούτη, ὡς πηγὴν ἄφθονον τῶν διαιρέσεων καὶ ἀταξιῶν ἀπὸ τὰς ὁποίας περιεκυκλώθησαν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιδώσωσι, διότι ὁ Λύσανδρος καὶ οἱ ὁπαδοὶ αὐτοῦ, οἷτινες συνίσταντο εἰς πλῆθος πολλὸν, ὑπερίσχυσαν, ὅθεν ἐσυμφώνησαν ὅλοι νὰ μεταβάλλωσι τὸν χρυσὸν

καὶ τὸν ἄργυρον εἰς νομίσματα διὰ τὰς ἀνάγκας τὰς πολεμικὰς τῆς Δημοκρατίας. Ἀκολουθῶν δ' Ἀγησίλαος μείνας μόνος καὶ θυμαστωθεὶς διὰ τῶν ἀνδραγαθημάτων του καὶ φανεὶς ἐπικινδυνώτερος τοῦ Λυσάνδρου διὰ τὴν ἐπιτηδεύουσα τῶν ἀρετῶν του, αἵτινες περιεβάλλοντο ἀπὸ ἀρετὰς κακίας, ἔφερε τὴν δεινότεραν πληγὴν εἰς τὴν ἡθικὴν καὶ τὴν ἀνατροφὴν τῶν Σπαρτιατῶν, οἵτινες ὁμολογοῦν ἀκολουθῶν ὅτι ἔνεκεν τῶν ἀνδρῶν τούτων ἠγέρθη ὁ Ἐπαμινώνδας, διὰ νὰ καταβάλλῃ τὴν ὀφρὺν αὐτῶν καὶ τὸν ὅποιον δὲν ἠδυνήθησαν νὰ νικήσωσιν, ἀλλ' ἐνίκηθησαν, διότι ἀθέτησαν προ πολλοῦ τοὺς σωτηρίους νόμους τοῦ Λυκούργου, οἵτινες καθίστων τοὺς πολίτας ἀτρομήτους, διότι οἱ πολῖται πλουτίσαντες δὲν ἐφρόντιζον πλέον διὰ πατρίδα, ἀλλὰ διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ πλοῦτος αὐτῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν των, διότι οἱ Σπαρτιατὰι ἐμὴδένισαν τὴν παλαιὰν ἐκείνην σεμνοπρέπειαν τῶν γυναικῶν καὶ τὴν ἀρεμάνιον αὐτῶν ἀνδρίαν διὰ τῆς καταργήσεως ἢ ἀμελείας ἀφ' ἐνὸς τῶν σωματικῶν αὐτῶν ἀσκήσεων καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς εἰσχωρήσεως τῆς ἐπιτηδεύσεως, τῆς πολιτείας καὶ ἀσωτίας, καὶ ἀποκατέστησαν τὰς γυναῖκας οὐχὶ μόνον ἐπιλήσμονας τῆς πάλας αὐτῶν ἀνδρικῆς ἀνατροφῆς, ἀλλὰ καὶ πλήρεις ἐλαττωμάτων ἐπονειδίστων, καθότι ἐσυγχώρησαν εἰς αὐτὰς νὰ περυσιάζωνται ἀσκεπτεῖς εἰς τὰ ὄμματα πάντων, νὰ γνωμοδοτῶσιν εἰς τὰς συνελεύσεις, νὰ περιτρέχωσι τὰς ἀγυῖας καὶ τὰς πλατείας, νὰ θηρεύσωσιν ἐραστὰς καὶ δόξας κενροδόχους, καὶ νὰ πράττωσιν ὅτι πράττουσιν αἱ γυναῖκες τῶν διεσθαρμένων ἔθνων.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὗρων αὐτοὺς ὁ Φίλιππος τοὺς καθυπέταξε καὶ εἰς μάτην ἠθέλησαν ν' ἀντισταθῶσιν εἰς αὐτόν· τοὺς ὑπεδούλωσε καὶ μετ' ὀλίγον τοὺς παρέδωσε κατακερματισμένους εἰς τοὺς διαδόχους του, καὶ οὗτος εἰς τοὺς Ῥωμαίους· οἵτινες ὡς δούλους μετεχειρίσαντο αὐτοὺς μέχρις ὅτου ὁ ἐνσκήψας εἰς τὴν Ἑλλάδα βερβαρισμὸς τοὺς διέγραψεν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ ἀνατροφῆς τῶν λοιπῶν λαῶν τῆς Πελοποννήσου.

§ 1.

Περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν Ἀρκάδων.

Ἡ Ἀρκαδία κατεῖχε τὸ κέντρον τῆς Πελοποννήσου ἦτο δὲ ἡ μεγαλητέρα καὶ πολυανθρωποτέρα πολιτεία αὐτῆς, διότι εἶχε μόνον τριακοσίας χιλιάδας δούλων περικυκλουμένην δὲ ἀπὸ ὑψηλὰ πεπικνωμένα ὄρη καὶ ἀπὸ δάση ἐκτενέστατα περῖεχε θάαν ποικίλην καὶ ἀγρίαν σχεδόν. Αἱ πεδιάδες αὐτῆς ἦσαν ἐκτεταμέναι καὶ διεκόπτοντο ἀπὸ πληθὺς ποταμῶν καὶ ρυάκων, ἦσαν δὲ εἰς ἄκρον εὐφοροὶ καὶ ἔβοσκον εἰς αὐτὰς πολυάριθμα ποίμνια, διότι εἶχε νομὰς πολλὰς καὶ πλουσίας. Ἐκτὸς τῶν διαφόρων φυτῶν τῆς λατρικῆς ὧν ἔδρευθεν ὁ

τόπος ἦτο καὶ πεπληρωμένη ἀφ' ὅλα τὰ ἐγνωσμένα δένδρα διότι οἱ κάτοικοι αὐτῆς περὶ πολλοῦ ἐποιούντο τὴν δενδροφυτείαν, ἐνῶ σήμερον καταστρέφουσιν αὐτὴν. Τὸ ψυχρὸν καὶ τραχὺ κλίμα αὐτῆς καθίστα τοὺς κατοίκους τῆς γενναίους καὶ δυνατοὺς. Ἡ Ἀρκαδία παρίστα σειρὰν εἰκόνων ἀδιάκοπον ἐν αἷς ἡ φύσις ἐξεκένωσεν ὅλην αὐτῆς τὴν μεγαλειότητα καὶ γονιμότητα τῶν ἰδεῶν τῆς πλησιάσασα αὐτὰς ἀεὶ ὡς χωρὶς νὰ προσέξῃ εἰς τὰς διαφορὰς τῶν γενῶν. Ἡ παντοδύναμος χεὶρ ἡ στερεώσασα ἐπὶ βάσεων αἰώνιων τόσους ἐξαισίους καὶ ἀκάρπους λίθους, ἐτεχνεύθη νὰ σχεδιάσῃ ὡς παιδίαν τινα εἰς τοὺς πόδας τῶν ὀρέων ἢ εἰς τὰ διαλείμματα αὐτῶν πεδιάδας θελκτικὰς, πλήρεις ἀσύλων, ἀναψύξεων καὶ ἀναπαύσεων. Πανταχοῦ παρίσταντο θεαὶ ἄξιοι τοῦ ζωγραφικωτέρου καλῶμου, πανταχοῦ ἀπηντῶντο ἀνέλπιστα ἀντίθετα σχήματα καὶ θαυμάσια φαινόμενα. Ποσάκις ὁ περιηγητὴς φθάνων εἰς τὴν κορυφὴν οὐρανομήκους τινὸς ὄρους, δὲν ἔβλεπεν ὅτι ὁ κεραυνὸς εἵρπεν ὑποκάτωθεν αὐτοῦ; Ποσάκις ἰστάμενος μεταξὺ τῶν νεφῶν δὲν ἔβλεπε ἀπροσδοκῆτως τὸ φῶς τῆς ἡμέρας μεταβαλλόμενον εἰς ζωφῶδες φέγγος, τὸν αέρα πυκνούμενον, κινούμενον σφοδρῶς καὶ περιεσπόμενον ὡς θέαμα θελκτικὸν συγχρόνως καὶ φοβερόν. Τὶ δὲ συνησθάνετο θεωρῶν ἐκείνους τοὺς χειμάρρους παφλάζοντας καὶ καταβυθιζομένους ὀρμητικῶς εἰς τὰς βαθεῖας κοιλάδας καὶ τὰ βάραθρα τῆς γῆς, ἐκείνας τὰς πλημμύρας τῶν ὑδάτων, αἵτινες ἔρρεον βοῶσαι πρὸς τὴν μητέρα αὐτῶν; Ἐκείνους τοὺς μεγίστους ὄγκους τῶν ὀρέων, οἵτινες μεταξὺ τῆς πυκνωμένης ἀτμοσφαίρας ἐφαίνοντο συνεσκιασμένοι ἀπὸ μελανότητα. Ἐκείνας τὰς θρηνητικὰς κραυγὰς τῶν πτηνῶν, ἐκείνον τὸν βροντῶδη συρισμὸν τῶν ἀνέμων καὶ τῶν δένδρων, ἢ σέβας ἀπεριόριστον εἰς τὸ θεῖον ἐκεῖνο ὃν τὸ ὅποιον παρῆξε τόσα καὶ τόσα φαινόμενα; Ἀπὸ τί ὅμως κατελαμβάναν ὅλεπῶν πανταχοῦ τὴν καλλιέργειαν προοδύσαν, τὴν ποιμαντικὴν ἀκμάζουσαν, τὴν ἡγεμονικὴν λατρευομένην ἀφελῶς καὶ ἐγκαρδίως, τὴν ἡν τιμωμένην καὶ θριαμβεύουσαν ἢ ἀπὸ θαυμασμὸν διὰ τὰς εὐγενεῖς καὶ ἀληθεῖς ψυχὰς τῶν ὀρεσιβίων τούτων υἱῶν τοῦ Παντός καὶ τοῦ Τριπτικέμου.

Οἱ Ἀρκαδες ἦσαν ὁ ἀρχαιότερος, ἀγριώτερος πολεμικώτερος λαὸς τῆς Πελοποννήσου δ' παλαιάτατα δὲν ἀπηρεσκόνοτο καὶ εἰς τὴν θυσίαν αὐτὰς, διὰ τοῦτο καὶ αὐτοὶ νιοὶ τὰ μέγιστα ἐφοβοῦντο αὐτοί· τις ἦν ὡσὲν αὐτοὺς ἐνῶ ἦσαν ὡς πισμένοι, ὑπῆρξεν ὁ Πελασγὸς τοὺς ἐπολίτησιν ἐπὶ μᾶλλον Ἀρκος, ἐξ οὗ καὶ Ἀρκαδία μετ' αὐτὸν δὲ ἐγένοντο σιλεῖς καὶ νομοθέται κλιτρόπως. Μετ' αὐτοὺς καὶ διηγεῖται αἵτινες εἶχον σ

αἵτινες ἔστελλον ἀντιπροσώπους εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν καὶ ὧν προσῆρχον ἐκεῖνοι τῆς Μαντινείας καὶ Τεγαιίας καὶ εἴτα καὶ τῆς Μεγαλοπόλεως.

Οἱ Ἀρκάδες ἐκαυχῶντο καὶ ἴσως δικαίως ὅτι ἦσαν αὐτόχθονες, διότι ποτὲ δὲν ἐξώθησαν τῆς πατρίδος αὐτῶν οὔτε ὑπεδουλώθησαν εἰς ξένον ζυγόν, ἐδόξαζον δὲ ὅτι ἦσαν καὶ ἀποικιστὰς ὅλων τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλίας. Πολιτισθέντες ἐδιδάσκοντο νέοι καὶ νέοι τὴν ποίησιν, τὴν ὄρχησιν, τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν μουσικὴν, εἰς τὰς ὁποίας ἐπέδιδον θαυμασίως, τοιαῦτα δὲ ἀποτελέσματα ἐπέφεραν εἰς αὐτοὺς ἰδίως ἡ μουσικὴ, ὥστε, ὡς λέγει ὁ Κυντιλιανὸς, οἱ ἀγριώτεροι τῶν κατοίκων τῆς Ἑλλάδος ἐγένοντο οἱ φιλανθρωπότεροι καὶ ἐναρετώτεροι καὶ οὐδεὶς λαὸς ἠδύνατο νὰ καυχῇ ὡς αὐτοὶ διὰ τὰ ἀπλῆκὰ ἥθη του, διὸ καὶ ὁ Πολύβιος λέγει. «Τὰ τῶν Ἀρκάδων ἔθνος ἔχει τινὰ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν ἐπ' ἀρετῇ φήμην, οὐ μόνον διὰ τὴν ἐν τοῖς ἥθεσι καὶ βίαις φιλοξενίαν καὶ φιλανθρωπίαν, μάλιστα δὲ διὰ τὴν εἰς τὸ θεῖον εὐσέβειαν.»

Ἄμα ὁ νέος ἡ ἡ νεανίς ἐγεννῶντο ἀνετρέφοντο πάντοτε εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γεννητόρων αὐτῶν, ἀπλῶς καὶ σμῆνως, ὅταν δὲ ἔφθανον εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν ἠδύνατο νὰ ἐννοῶσι τὰ περίξ αὐτῶν γενόμενα, ἐδιδάσκοντο ὑποχρεωτικῶς τὰς πρώτας ἀρχὰς τῆς ἠθικῆς καὶ θρησκείας τῆς πατρίδος αὐτῶν, τὰς στρατιωτικὰς ἀσκήσεις καὶ πάντοτε τὴν μουσικὴν περὶ ἧς ὁ Ἀθήναιος λέγει. «Οὐδὲ τοὺς πρώτους Ἀρκάδων εἰς τὴν ὅλην πολιτείαν τὴν μουσικὴν παραλαβεῖν, ὥστε μὴ μόνον ἐν παισίν, ἀλλὰ καὶ ἐν νεανίσκοις γενομένοις, ὡς τριάκοντα ἐτῶν, κατ' ἀνάγκην σύντροφον ποιεῖν αὐτὴν, τ' ἄλλα

ταῖς βίαις ὄντα αὐστηροτάτους. Παρὰ γοῦν μόνοις Ἀρκάσιν οἱ παῖδες ἐκ νηπίων ἄδειν ἐθίζονται κατὰ νόμον τοὺς ὕμνους καὶ παιάνας, αἷς ἕκαστος κατὰ τὰ πατρια τοὺς ἐπιχωρίους ἥρωας καὶ θεοὺς ὁμνοῦσι. Μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς Τιμοθέου καὶ Φιλοξένου νόμους μαθίνοντες χορεύουσι κατ' ἐνιαυτὸν τοῖς Διονυσιακοῖς αὐλῆταῖς ἐν τοῖς θεάτροις, οἱ μὲν οὖν παῖδες τοὺς παιδικούς ἀγῶνας, οἱ δὲ νεανίσκοι τοὺς τῶν ἀνδρῶν. Καὶ παρ' ὅλον δὲ τὸν βίον ἐν ταῖς συνουσίαις ταῖς κοιναῖς οὐ διὰ τῶν ἐπιστάκτων ἰκροσμάτων, ὡς διὰ τῶν ἀνὰ μέρος, ἄδειν ἀλλήλοις προστάττοντες. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων μαθημάτων ἀρνηθῆναι τι μὴ εἰδέναι, οὐδὲν αὐτοῖς αἰσχρὸν ἐστὶ, τὸ δὲ ἄδειν ἀποτρίβεσθαι αἰσχρὸν παρ' αὐτοῖς νομίζεται. Καὶ μὴ ἐμβατήρια μετ' αὐλοῦ καὶ τάζειας ἀσχοῦνται, ἔτι δὲ ὀρχήσεις ἐκποιῶντες, μετὰ κοινῆς ἐπιστροφῆς καὶ δαπάνης κατ' ἐνικυ ὃν ἐν ταῖς θεάτροις ἐπιδείκνυνται.

(Ἀκολουθεῖ.)

Η ΒΑΡΓΗ

Αἱ βάργαι σχηματίζουνσι μικράν τινα οἰκογένειαν μεταξὺ τῶν λιμνωδῶν πτηνῶν. Αἱ αἰσθησεις αὐτῶν εἰσιν ἄμβλειαι, τὸ δὲ φυσικὸν ἐνστικτον αὐτῶν περιορίζεται εἰς τὸ νὰ ζητοῦν τὴν τροφήν των περίξ τῶν ἑλῶν εἰς ἀ διατρίβουσι. Χαρακτηρίζουσι δὲ αὐτὰς ταρσοὶ μακροὶ καὶ ἄπτεροι μέχρι τοῦ γόνατος, τέσσαρες δάκτυλοι ὧν τρεῖς ἐμπροσθεν καὶ εἰς ὀπισθεν ὧν πάλιν οἱ δύο ἐξωτερικοὶ συνδέονται διὰ μεμβρά-

Η ΒΑΡΓΗ.